

Programma Jeugdoverlast en Jeugdcriminaliteit 2015-2018

‘Stek achter de deur’

Colofon
opsteller: Directie Veiligheid

Concept

juli 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding en probleemanalyse	5
2. Persoonsgerichte aanpak	7
2.1 Wat doen we nu?	7
2.1.1 Lokale persoonsgerichte aanpak tot 2015	7
2.1.2 Persoonsgerichte aanpak in het Veiligheidshuis	7
2.2 Wat willen we bereiken?	8
2.2.1 Ontwikkelen persoonsgerichte aanpak in het gebied	8
2.2.2 Doelstelling persoonsgerichte aanpak	8
2.3 Wat gaan we daarvoor doen?	8
2.3.1 PGA in het gebied	8
2.3.2 Inzet bestuurlijke maatregelen	9
2.3.3 Hinderlijk volgen van negatieve leiders van jeugdgroepen	9
3. Wijkgerichte aanpak	10
3.1 Wat doen we nu?	10
3.1.1 Lokaal jongerenwerk	10
3.1.2 Stedelijk Team Jongerenwerk (STJ)	10
3.1.3 Jeugdhandhavers	10
3.2 Wat willen we bereiken?	11
3.2.1 Ontwikkelen wijkgerichte aanpak	11
3.2.2 Doelstellingen wijkgerichte aanpak	11
3.3 Wat gaan we daarvoor doen?	11
3.3.1 Verdubbeling van het aantal Jeugdhandhavers	12
3.3.2 Pilot-aanpak veiligheidsbeleving	12
3.3.3 Actualisatie jeugdgroepenmethodiek	12
3.3.4 Inzet Halt-straf op jeugdoverlast hotspots	12
3.3.5 Aanpak ouders van overlastgevende jeugd	13
3.3.6 Aanpak drugscriminaliteit onder jongeren	13
3.3.7 Verbinding met aanpak radicalisering	13
3.4 Verbinding repressieve en preventieve aanpak jeugd	14
4. Projectmatige aanpak	15
4.1 Aanpak Oud-Crooswijk	15
4.2 HIT-aanpak	15
4.3 Werkplaats Riederlaan	16
5. Sturen, monitoren en financiën	17

1.

Inleiding en probleemanalyse

Voor u ligt het programma 'Stok achter de deur' 2015-2018. Dit programma is gericht op de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit in de leeftijdscategorie tot 23 jaar. Het programma 'Stok achter de deur' is de opvolger van het programma 'Grenzen stellen, richting geven 2012-2015'.

Jeugdoverlast is voor veel Rotterdammers een vaak ervaren buurtprobleem. Uit de Veiligheidsindex 2014 blijkt zelfs dat de veiligheidsbeleving met betrekking tot overlastgevende jeugd zelfs licht verslechterd is. In 2010 en 2012 gaf 20% van de Rotterdammers aan vaak overlast te ervaren van jongeren, in 2014 was dit percentage gestegen naar 21%. Daarnaast zijn er nog steeds een aantal wijken in de stad waar sprake is van structurele en hardnekkige jeugdoverlast.

Op het gebied van jeugdcriminaliteit zien we al jarenlang een dalende trend in het aantal jeugdige verdachten van een strafbaar feit in Rotterdam. Tegelijkertijd zien we dat het aantal gepleegde delicten door Rotterdamse jongeren de laatste jaren licht stijgt. Er worden dus per jongere meer delicten gepleegd. Een aanpak gericht op het terugdringen van recidive bij deze criminele jongeren is nodig.

De komende drie jaar blijven we inzetten op de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. We richten ons op de wijken waar veel overlast wordt ervaren. Daarnaast zetten we een intensieve persoonsgerichte aanpak in op de jongeren die structureel overlast veroorzaken of crimineel gedrag vertonen. Daarbij hebben we specifieke aandacht voor het terugdringen van recidive. Nu de gemeente verantwoordelijk is voor jeugdreclassering en het adolescentenstrafrecht is uitgebreid naar 23 jaar zijn er meer instrumenten om recidive te verlagen. Het hebben van werk of het naar school gaan is daarbij belangrijk.

In de aanpak van deze doelgroep richten we ons ook altijd op de gezinssituatie. We willen voorkomen dat broertjes of zusjes het slechte voorbeeld van een oudere broer of zus volgen. Ook besteden we aandacht aan jongeren met LVB (licht verstandelijke beperking) of jongeren met een gedragsstoornis. De doelgroep LVB betreft naar schatting 20 tot 40% van de mensen in de strafrecht-keten¹. Voor een preventieve aanpak van deze doel-

groep zoeken we de samenwerking binnen het integraal beleidskader jeugd 'Rotterdam Groeit'. Het programma 'Stok achter de deur' vormt het sluitstuk van dit integraal beleidskader. Tevens heeft het programma 'Stok achter de deur' een belangrijke signaalfunctie om de inzet van preventieve aanpakken te sturen.

Het uitgangspunt van dit programma is: als een jongere niet mee wil werken aan het voorkomen of veranderen van overlastgevend of crimineel gedrag, dan zetten we een harde aanpak in en confronteren we de jongere en de ouders met zijn of haar gedrag.

Met de aanpak vanuit het vorige programma 'Grenzen stellen, richting geven 2012-2015' is een aantal goede resultaten behaald. De aanpak van 15 jeugdoverlast hotspots heeft gemiddeld tot een daling van 16% in het aantal incidenten jeugdoverlast op deze hotspots geleid. In de periode 2012-2015 zijn 27 jeugdgroepen succesvol aangepakt. De persoonsgerichte aanpak van de zwaardere criminele en overlastgevende jongeren zetten we voort en is inmiddels onderdeel van de reguliere aanpak in het Veiligheidshuis.

Met het verminderen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit als doel streeft dit nieuwe programma de volgende doelstellingen na:

- In deze collegeperiode is bij 200 van de meest overlastgevende en criminele jongeren het overlastgevende en criminele gedrag op straat gestopt.
- 15 van de 15 jeugdoverlast hotspots die bij de start van het programma zijn gemarkeerd zijn aan het eind van deze collegeperiode geen hotspot meer.

De aanpak vanuit het programma 'Stok achter de deur' draagt bij aan het behalen van de collegegetarget 'Veiligheid omhoog' uit het collegeprogramma #Kendoe. Deze collegegetarget is gericht op het verbeteren van de veiligheidsindex binnen het wijkprofiel. Het programma is tot stand gekomen in samenwerking met politie en Openbaar Ministerie.

¹ LVB betreft hier een IQ lager dan 85. Van de totale bevolking heeft circa 16% een IQ lager dan 85.

Wat is nieuw?

De aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit gaan we voor de komende periode 2015-2018 als volgt vernieuwen en verbeteren:

- Verdubbelen inzet aantal Jeugdhandhavers op jeugdoverlast hotspots.
- Intensieve inzet Halt-straft op jeugdoverlast hotspots.
- Intensieve samenwerking preventieve en repressieve aanpak op jeugdoverlast hotspots.
- Begeleiden van jongeren door jongerenwerkers bij het uitvoeren van een Halt werkstraf in de eigen wijk.
- Pilot-aanpak in drie wijken van veiligheidsbeleving van bewoners met betrekking tot overlastgevende jeugd.
- Inzet van Jeugd Interventie Team.
- Uitbreiden van de persoonsgerichte aanpak (PGA).
- Vaker gebruik maken van een bestuurlijke maatregel in de aanpak van overlastgevende jeugd: wijk-, gebieds- en groepsverbod.
- Experimenteren met nieuwe dwangmaatregelen om overlastgevend en crimineel gedrag te stoppen:
 - hinderlijk volgen van negatieve leiders van jeugdgroepen door inzet van VIP (Very Irritating Policing) en door dwang via overheidsvoorzieningen zoals Wajong en tegenprestatie bijstand.
 - aanpak van ouders van overlastgevende jeugd in samenwerking met woningcorporaties.
- Opvoedcursus voor ouders van overlastgevende jeugd.
- Stoppen met het subsidiëren van hangplekken voor jongeren, zoals jeugdhonken.

2.

Persoonsgerichte aanpak

2.1 Wat doen we nu?

2.1.1 Lokale persoonsgerichte aanpak tot 2015

DOSA² was tot 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de lokale persoonsgerichte aanpak van overlastgevende en criminele jongeren. DOSA zorgde in de deelgemeente voor een gecombineerde en afgestemde persoonsgerichte aanpak vanuit zowel straf als zorg. Met de decentralisatie jeugdzorg op 1 januari 2015 zijn de wijkteams gevormd en is de DOSA functie afgebouwd. In het Nieuwe Rotterdamse Jeugdstelsel (NRJ) zijn de taken opnieuw verdeeld en hebben ook de wijkteams een rol gekregen in de aanpak van overlastgevende en criminele jongeren. Hierdoor is een nieuwe samenwerking tussen het veiligheidsdomein en het sociale domein ontstaan.

2.1.2 Persoonsgerichte aanpak in het Veiligheidshuis

Jongeren die al een delict hebben gepleegd, verdacht zijn van een strafbaar feit of vrijkomen uit detentie krijgen een persoonsgerichte aanpak in het Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond. Bij een persoonsgerichte aanpak in het Veiligheidshuis is geen sprake meer van vrijwilligheid: interventies worden in het kader van civielrechtelijke, strafrechtelijke of bestuursrechtelijke maatregelen opgelegd in een gedwongen kader. Het Veiligheidshuis hanteert een leeftijdsgrens bij 18 jaar. Jongeren onder de 18 jaar worden in het casuoverleg jeugd behandeld. Jongeren uit de doelgroep 18-23 jaar – tevens onderdeel van de doelgroep van dit programma – krijgen een plek in een casuoverleg voor volwassenen.

Het Veiligheidshuis is een netwerkgeving waar een groot aantal organisaties uit de regio samenwerken in een persoonsgerichte aanpak. Dit zijn onder meer het OM, politie, Jeugdbescherming Rotterdam-Rijnmond, Dienst Justitiële Inrichtingen, jeugd- en volwassenenreclassering, Raad voor de Kinderbescherming en verschillende zorginstellingen. Daarnaast ook de gemeentelijke diensten verantwoordelijk voor leerplicht, werk & inkomen, dagbesteding, schuldhulpverlening, huisvesting, opvoedingsondersteuning en bestuurlijke maatregelen uit de Overlastwet, zoals een tijdelijk huisverbod of wijkverbod.

Voor elke casus in het Veiligheidshuis wordt een plan van aanpak bestaand uit concrete acties en interventies vastgesteld. Het gaat dan om een brede range aan acties en interventies, van het voor de rechter brengen tot de inzet van een hulpverleningstraject, gedragsinterventies, gezinsondersteunende trajecten of toeleiding naar arbeid of opleiding. Eén organisatie krijgt de casusverantwoordelijkheid en zorgt ervoor dat alle afspraken uit het plan van aanpak worden nagekomen.

Uitgelicht: Veiligheidshuis en ZSM/ZSM+

De ZSM methodiek is een landelijke werkwijze in de justitiële keten om veel voorkomende criminaliteit zo snel, slim, selectief, simpel, samen, slachtoffer- en samenlevingsgericht mogelijk aan te pakken. Met de ZSM methodiek wordt een aangehouden verdachte binnen 6 uur na aanhouding besproken in een afdoeningsoverleg tussen politie, OM, Raad van de Kinderbescherming, Slachtofferhulp en Reclassering. De officier van justitie beslist op basis van informatie van de overige justitiepartners zo spoedig mogelijk over het strafrechtelijke afdoeningstraject.

In de regio Rotterdam is in 2013 en 2014 de pilot ZSM+ uitgevoerd. De pilot ZSM+ houdt in dat de ZSM-methodiek ook wordt toegepast op doelgroepen van het Veiligheidshuis, waaronder jeugd. Naast de justitiepartners nemen ook de gemeente Rotterdam en Jeugdbescherming Rotterdam-Rijnmond (JBRR) deel aan het afdoeningsoverleg. Hierdoor is het informatiebeeld over de jongere en het gezin completer en kan naast een strafrechtelijke afdoening ook een alternatieve of aanvullende interventie worden ingezet vanuit civielrecht, bestuursrecht of zorg. Dit geeft de mogelijkheid om interventies in te zetten die zo betekenisvol mogelijk zijn – soms kan een niet-strafrechtelijke afdoening of aanvulling juist effectief zijn in het voorkomen van recidive. Daarnaast wordt voor elke ZSM+ casus gezamenlijk besloten of de casus vanwege complexe problematiek naar een casuoverleg in het Veiligheidshuis moet.

Uit de pilot ZSM+ aanpak in 2014 blijkt dat in 30 tot 40% van de zaken een betere strafrechtelijke afdoeningsbeslissing door de officier van justitie wordt genomen op basis van de informatie die wordt aangeleverd door de gemeente en/of JBRR. Dit betekent dat de ZSM+ werkwijze in 30-40% van

2 DOSA: Deelgemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak

de gevallen leidt tot aanvullende of alternatieve interventies vanuit bestuurlijke, civielrechtelijke of zorgaanpak, naast (of in plaats van) de strafrechtelijke afdoening.

De ZSM+ leidt dus tot beter maatwerk in het bepalen van de afdoening. In 2015 wordt de ZSM+ aanpak dan ook voortgezet. Voor de jaren 2015 en verder wordt door het Veiligheidshuis een jaarlijkse recidivemonitor ontwikkeld zodat het effect van de aanpak op recidive ook in beeld is gebracht.

2.2 Wat willen we bereiken?

2.2.1 Ontwikkelen persoonsgerichte aanpak in het gebied

We zien in Rotterdam dat sommige jongeren al op vroege leeftijd crimineel gedrag vertonen. De straatcultuur heeft hierin een grote invloed. Kinderen brengen op jonge leeftijd al een groot deel van de dag op straat door. Op straat ontwikkelt kattenkwaad zich al snel tot overlastgevend en vervolgens ook crimineel gedrag. Bij jongeren die daadwerkelijk een criminele carrière ontwikkelen is vaak ook sprake van persoonlijke problemen in het gezin of op school. Op de jongeren die met hun overlastgevend of crimineel gedrag de wijkveiligheid op een negatieve manier beïnvloeden zetten we een persoonsgerichte aanpak in.

Het Veiligheidshuis is de centrale plek in de regio voor de persoonsgerichte aanpak van criminele jongeren met complexe problematiek. Naast het Veiligheidshuis willen we ook een persoonsgerichte aanpak in het gebied neerzetten. Deze persoonsgerichte aanpak in het gebied richt zich op de jongeren die nog te 'licht' zijn voor het Veiligheidshuis, maar bij wie wel sprake is van structureel overlastgevend of crimineel gedrag in de openbare ruimte. Dit kan bijvoorbeeld een jongere uit een jeugdgroep zijn die met zijn gedrag een negatieve invloed heeft op zijn omgeving.

2.2.2 Doelstelling persoonsgerichte aanpak

Net als in het Veiligheidshuis bestaat een persoonsgerichte aanpak in het gebied uit een combinatie van straf en zorg. Uitgangspunt is het verbeteren van de wijkveiligheid. Doelstelling is het gedrag van de jongere zodanig te veranderen dat hij of zij de wijkveiligheid niet meer negatief beïnvloedt. Naast een harde aanpak waar dat nodig is, is ook de toeleiding naar een goede dagbesteding een onderdeel van een effectieve persoonsgerichte aanpak.

Voor de persoonsgerichte aanpak van overlastgevende en criminele jongeren geldt op stedelijk niveau de volgende doelstelling:

- In deze collegeperiode is bij 200 van de meest overlastgevende en criminele jongeren het overlastgevend en crimineel gedrag op straat gestopt.

Het stoppen van overlastgevend en crimineel gedrag op straat betekent hier dat een jaar na afloop van

de persoonsgerichte aanpak geen registraties op overlastgevend of crimineel gedrag zijn gedaan door de politie, Stadsbeheer en het jongerenwerk.

2.3 Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen een persoonsgerichte aanpak op gebiedsniveau. Deze PGA in het gebied bestaat naast en in aanvulling op de persoonsgerichte aanpak in het Veiligheidshuis. Nieuw is de PGA-expert die de regie voert op de PGA in het gebied.

Naast het neerzetten van een persoonsgerichte aanpak in het gebied voeren we in de persoonsgerichte aanpak de volgende ontwikkelingen door:

- Inzet bestuurlijke maatregelen
- Hinderlijk volgen van negatieve leiders van jeugdgroepen door inzet van VIP (Very Irritating Policing) en door dwang via overheidsvoorzieningen zoals Wajong en tegenprestatie bijstand.

Deze ontwikkelingen staan in onderstaande paragrafen nader toegelicht.

2.3.1 PGA in het gebied

De PGA in het gebied is gericht op jongeren die zich structureel crimineel of overlastgevend gedragen. We spreken van structureel crimineel of overlastgevend gedrag wanneer de politie, Stadsbeheer (Toezicht en Handhaving) en jongerenwerk in een periode van twaalf maanden ten minste tien registraties met betrekking tot dezelfde persoon hebben opgemaakt van tien verschillende incidenten in de openbare ruimte. Daarbij geldt dat minimaal drie van deze incidenten in de laatste vier maanden hebben plaatsgevonden en dat minimaal de helft van de tien registraties afkomstig zijn van de politie. Voorwaarde is dat de betrokkene bij deze incidenten door de registrerende partner ook daadwerkelijk op zijn of haar gedrag is aangesproken.

Net als bij de wijkgerichte aanpak krijgen de professionals in de wijk de verantwoordelijkheid voor het inrichten en uitvoeren van de PGA in het gebied. De PGA-expert heeft hierin een sturende rol, betreft de partners in het gebied en voert de regie op de persoonsgerichte aanpak (zie kader). In overleg met de betrokken professionals in het gebied en in de wijk bepaalt de PGA-expert hoe de caseload wordt samengesteld. De caseload hangt af van de problematiek in het gebied. Per casus wordt een plan van aanpak opgesteld waarin ook de verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken organisaties en functionarissen zijn benoemd. De betrokken professionals maken afspraken over de duur en de concrete doelstelling van de aanpak.

PGA-expert

Per 31 maart 2015 is het stedelijke team PGA-experts van start gegaan. Dit team wordt flexibel ingezet in de gebieden waar nodig.

Wat gaat de PGA-expert doen?

- Focus van de PGA-expert is het doorbreken van crimineel en/of overlastgevend gedrag in de wijk. De PGA-expert gebruikt daartoe de inzet van civiele, bestuurlijke en justitiële maatregelen én de inzet van zorg- en hulpverlening. De inzet van zorg en hulpverlening vindt plaats via het wijkteam.
- De PGA-expert werkt persoonsgericht, van 0-100 jaar, en houdt altijd rekening met het gehele gezins- en netwerksysteem.
- Vanuit de focus op de wijkveiligheid richt de PGA-expert zich op alle doelgroepen uit #Veilig010. Bijvoorbeeld: overlastgevend/criminele jongeren, HITters, kwetsbare personen (dak- en thuislozen, verslaafden), EU-arbeidsmigranten. De PGA-expert heeft daarnaast een belangrijke rol in de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit.

Hoe verhoudt de PGA-expert zich tot partners in de wijk en in de stad?

- De PGA-expert is aanvullend op de wijkteams. De PGA-expert is aan zet bij overlastgevende en/of criminele personen die zelf geen hulpvraag formuleren.
- In het gebied is de PGA-expert verantwoordelijk voor contact en samenwerking met relevante partners als politie, Reclassering en OM.
- De PGA-expert werkt in aanvulling op het Veiligheidshuis (VHRR). Casuïstiek in het VHRR krijgt een plan van aanpak waarvan de uitvoering (deels) op lokaal niveau plaatsvindt. De PGA-expert heeft hierin een belangrijke rol.

Wanneer start de PGA-expert met een aanpak?

- Bij structurele signalen uit de wijk dat de reguliere inzet op overlastgevend gedrag of criminaliteit door politie, toezicht & handhaving en jongerenwerk niet het gewenste resultaat heeft: namelijk het stoppen van dat gedrag.
- Bij een verzoek vanuit het VHRR om regie op de lokale veiligheidsaanpak.

2.3.2 Inzet bestuurlijke maatregelen

Wanneer een jongere structureel overlast veroorzaakt, de openbare orde verstoort en een negatieve invloed heeft op jongeren om hem heen gebruiken we de mogelijkheid tot het inzetten van een bestuurlijke maatregel. Op grond van de Gemeentewet en de APV heeft de burgemeester van Rotterdam bevoegdheden voor het herstellen van de openbare orde in relatie tot overlastgevende personen.

Afhankelijk van de ernst en de duur van de gedragingen is het mogelijk om een overlastgevende jongere een wijk-, gebieds- of groepsverbod op te leggen. Een bestuurlijke maatregel is een vergaande maatregel die pas kan worden opgelegd wanneer een jongere binnen een afzienbare tijd herhaaldelijk de openbare orde heeft verstoord.

Ook is het noodzakelijk dat minder vergaande middelen én hulpverlening als onderdeel van een integrale persoonlijke aanpak al zijn ingezet.

De bestuurlijke maatregel is vooral geschikt voor een overlastgevende jongere die een negatieve leidersrol heeft binnen een groep of in een wijk. Het doel is om vaker gebruik te maken van een bestuurlijke maatregel bij deze negatieve rolmodellen. Bij overtredingen van het opgelegde bevel kan de bestuurlijke maatregel worden verlengd of ten nadele van betrokkene worden uitgebreid.

2.3.3 Hinderlijk volgen van negatieve leiders van jeugdgroepen

Overlastgevende jongeren die een negatieve leidersrol vervullen binnen een jeugdgroep of binnen hun omgeving worden zo dicht mogelijk op de huid gezeten. Bijvoorbeeld door de inzet van VIP – Very Irritating Policing – waarbij de politie de jongere nauwlettend en hinderlijk volgt. Ook de handhavers van Stadsbeheer en het jongerenwerk zijn vanuit hun rol onderdeel van deze aanpak.

Ook zoeken we naar mogelijkheden om overheidsvoorzieningen als dwangmaatregel te gebruiken om overlastgevend en crimineel gedrag te stoppen. Een nieuwe stap in de aanpak van overlastgevende jongeren is bijvoorbeeld het onderzoeken of de Wajong uitkering als stok achter de deur gebruikt kan worden om deze jongeren in 'beweging' te krijgen. Voor het gebruikmaken van deze maatregel zoeken we de samenwerking met het UWV.

Een geselecteerde groep overlastgevende jongeren krijgt een herkeuring op hun Wajong uitkering. De keuringsarts bij het UWV krijgt vooraf gedetailleerde informatie over het gedrag van deze jongeren. Deze informatie bevat bijvoorbeeld waarnemingen van de politie waaruit blijkt dat het gedrag van de jongere niet overeenkomt met de beperkingen waarop het verstrekken van de Wajong is gebaseerd. Deze herkeuring kan vervolgens tot de volgende stappen leiden:

- Het schorsen van de Wajong uitkering.
- Het toeleiden naar werk wanneer de jongere over arbeidsvermogen beschikt.
- Het als voorwaarde koppelen van een gedragsbeïnvloedende maatregel aan de Wajong uitkering.

3. Wijkgerichte aanpak

3.1 Wat doen we nu?

Met het programma 'Grenzen stellen, richting geven 2012-2015' is de aanpak van jeugdoverlast hotspots ontwikkeld. Sinds 2012 zijn met de hotspot aanpak goede resultaten gehaald. De hotspots worden stedelijk vastgelegd en zijn die locaties in de stad waar jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit bovenmatig ernstig is. We bepalen de hotspots door cijfers over criminaliteit, overlast en veiligheidsbeleving te combineren met de straatinformatie die bij de professionals in het gebied bekend is. De inzet op de hotspots vindt plaats via het opschalingsmodel (zie tabel 1): de inzet van lokaal jongerenwerk, het Stedelijk Team Jongerenwerk en de Jeugdhandhavers van Stadsbeheer.

Jeugdoverlast niveau Inzet

Groen	lokaal jongerenwerk
Oranje	+ Stedelijk Team Jongerenwerk (STJ)
Rood	+ Jeugdhandhavers

Tabel 1: Weergave aanpak jeugdoverlast hotspot

Voor de inzet op problematische jeugdgroepen maken we gebruik van de methodiek van Bureau Beke. We brengen jeugdgroepen in beeld met behulp van de shortlistmethode en pakken deze groepen aan in samenwerking met politie en Openbaar Ministerie. Het komt regelmatig voor dat een jeugdgroep zich bevindt op de locatie van een hotspot. In dat geval krijgt de jeugdgroep een plek binnen de aanpak op de hotspot.

3.1.1 Lokaal jongerenwerk

Het lokale jongerenwerk vormt de basisinfrastructuur in het gebied en zet zich in om de kansen van jongeren te vergroten. Onderdeel van de opdracht van het lokale jongerenwerk is het verbeteren van de veiligheid in de wijk. Lokale jongerenwerkers gaan bijvoorbeeld aan de slag met de overlastmeldingen die betrekking hebben op jeugd. Daarnaast signaleert het lokale jongerenwerk risicofactoren bij jongeren en treedt het op als pedagoog in vrije tijd.

3.1.2 Stedelijk Team Jongerenwerk (STJ)

Het STJ is het jongerenwerk dat zich puur richt op overlastgevende jongeren op straat. Het team werkt aanvullend op het lokale jongerenwerk. Wanneer correctie van overlastgevend gedrag nodig is, treedt het STJ op. Het STJ legt zowel met bewoners als met jongeren contact – dit is van groot belang om de kloof tussen beide groepen te verkleinen. Ook legt het STJ contact met ondernemers en organisaties die kunnen helpen bij het aanpakken of voorkomen van jeugdoverlast.

- Het Stedelijk Team Jongerenwerk bestaat uit 30 fte en is altijd aanvullend op het lokale welzijnswerk.
- Het Stedelijk Team Jongerenwerk wordt ingezet op de jeugdoverlast hotspots.

3.1.3 Jeugdhandhavers

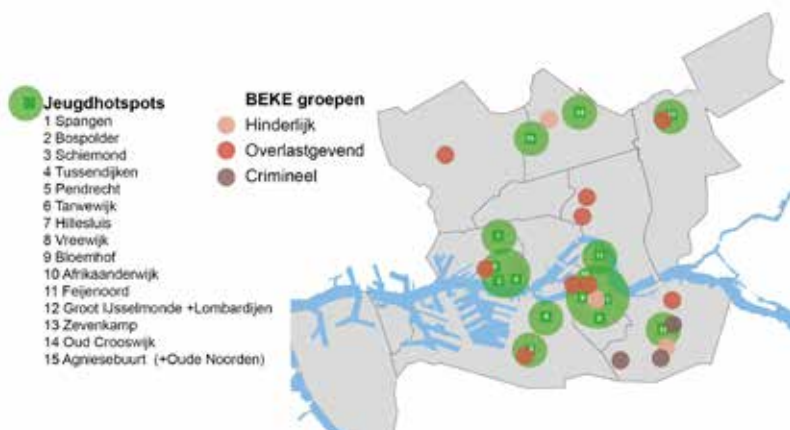
Wie zijn de Jeugdhandhavers?

- Jeugdhandhavers zijn stadswachten met taakaccent jeugd. Ze zijn professionals die gezag en respect weten af te dwingen. Door hun uitstraling en affiniteit met de doelgroep hebben ze de juiste kwalificaties voor het werken met overlastgevende jongeren.
- De Jeugdhandhavers werken flexibel. Zij zijn op straat wanneer de jeugd dit ook is. Hiermee zorgen zij voor een groter veiligheidsgevoel bij bewoners en ondernemers in de wijk.
- De Jeugdhandhavers zijn beëdigde BOA's en hebben extra handhavende bevoegdheden op het gebied van jeugdoverlast. Voorbeelden van deze extra bevoegdheden zijn handhaven bij overlastgevend hanggedrag in portieken of het voorhanden hebben en nuttigen van alcohol door jongeren.

Wat doen de Jeugdhandhavers?

- De Jeugdhandhavers worden ingezet op de jeugdoverlast hotspots.
- De Jeugdhandhavers treden corrigerend, sturend en als laatste middel handhavend op tegen jongeren die overlast veroorzaken op straat.
- Jeugdhandhavers richten zich met name op relatief kleine vergrijpen zoals openbaar drankbezit of -gebruik, vandalisme en het verstoren van de openbare orde.
- De Jeugdhandhavers zijn extra ogen en oren op straat en dragen zo bij aan de samenwerking met jongerenwerk en politie.

Het team Jeugdhandhavers is stedelijk inzetbaar en werkt altijd in combinatie met het Stedelijk Team Jongerenwerk.

Figuur 1: Overzicht jeugdoverlast hotspots en problematische jeugdgroepen (juli 2015)

3.2 Wat willen we bereiken?

3.2.1 Ontwikkelen wijkgerichte aanpak

Het overlastgevend gedrag van jongeren in de wijk verandert. Overlastgevend jongeren begeven zich minder in vast groepsverband in de openbare ruimte. Contacten tussen jongeren veranderen, waarbij gebruik van mobiele telefoons en social media een grote rol speelt. Jongeren zijn steeds meer in netwerkverband actief dan in vaste groepen.

Dit heeft gevolgen voor het in beeld brengen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit en voor de aanpak die daarop vervolgens volgt. Met dit nieuwe programma ontwikkelen we de gebiedsgerichte en groepsgerichte aanpak door tot één wijkgerichte aanpak.

We constateren op dit moment vanuit de gebieds- en groepsgerichte aanpak het volgende:

- Overlastgevend jongeren begeven zich minder in vast groepsverband in de openbare ruimte.
- Contacten tussen jongeren veranderen: door gebruik van mobiele telefoons en sociale media zijn jongeren steeds meer in netwerkverband actief.
- Straatcultuur heeft meer invloed dan de gezinscultuur en maakt jongeren nog kwetsbaarder voor criminaliteit.
- Ouders van overlastgevend jongeren zijn vaak pedagogisch onmachtig of onzichtbaar.
- De veiligheidsbeleving van bewoners ten opzichte van jongeren op straat is de laatste jaren iets verslechterd.
- Op bepaalde pleinen of plekken in Rotterdam is sprake van dreigende en intimiderende overlast voor bewoners en ondernemers.

Ook hebben op gebieds- en wijkniveau twee veranderingen plaatsgevonden in de organisatiestructuur van de gemeente. Ten eerste zijn de deelgemeenten in 2014

opgeheven. Ten tweede zijn in 2014 als gevolg van de decentralisaties de wijkteams van start gegaan. Beide ontwikkelingen bieden de mogelijkheid om directer en meer probleemgestuurd een wijkgerichte aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit neer te zetten. De professionals in de wijk krijgen de verantwoordelijkheid voor het inrichten en uitvoeren van deze wijkgerichte aanpak, binnen de grenzen van een stedelijk kader.

3.2.2 Doelstellingen wijkgerichte aanpak

Met de wijkgerichte aanpak krijgt jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit overal in de stad een aanpak op maat. Daarbij staat één ding voorop: we tolereren geen criminaliteit en ernstige vormen van overlast en we voeren daartoe een duidelijk zichtbare aanpak op straat uit.

Op stedelijk niveau bepalen we de jeugdoverlast hotspots en identificeren we de problematische jeugdgroepen én jeugdnetwerken. De verantwoordelijkheid voor uitvoering, sturing en monitoring op de wijkgerichte aanpak ligt bij de professionals in het gebied en de wijk. Alle 15 gemarkeerde jeugdoverlast hotspots en alle geïdentificeerde problematische jeugdgroepen of jeugdnetwerken krijgen een aanpak.

Voor de wijkgerichte aanpak van overlastgevende en criminele jongeren geldt op stedelijk niveau ten allen tijde de volgende doelstelling:

- 10 van de 15 jeugdoverlast hotspots die bij de start van het programma zijn gemarkeerd zijn aan het eind van deze collegeperiode geen hotspot meer.

Het vastleggen van de jeugdoverlast hotspots gebeurt door cijfers over criminaliteit, overlast en veiligheidsbeleving te combineren met de straatinformatie die bij de professionals in het gebied bekend is.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

De aanpak van jeugdoverlast hotspots met het opschalingsmodel is succesvol gebleken. Daarom blijft de basisstructuur van deze aanpak gehandhaafd. Elke hotspot krijgt een aanpak van minimaal 6 maanden en maximaal 3 jaar. We evalueren de aanpak van de hotspots elke 6 maanden. Als de aanpak op een hotspot succesvol blijkt en verdere extra inzet niet noodzakelijk is markeren we een andere hotspot in de stad en gaan daar aan de slag.

Met de ervaringen die in de uitvoering van het vorige programma zijn opgedaan sturen we de aanpak van jeugdgroepen bij. We starten een onderzoek om te zoeken naar de beste manier om jeugdoverlast in beeld te brengen en aan te pakken. Wanneer een jeugdgroep of jeugdnetwerk in beeld is gebracht krijgt deze een plaats binnen de wijkgerichte aanpak.

We stoppen met het subsidiëren van hangplekken voor jongeren, zoals jeugdhonken. Wijkgebouwen gaan mul-

tifunctioneel gebruikt worden en zijn voor alle leeftijdsgroepen. Hierdoor komen jong en oud meer met elkaar in contact wat de sociale cohesie ten goede komt. In de wijkgebouwen vinden activiteiten gericht op het vergroten van vaardigheden van jongeren plaats.

In de wijkgerichte aanpak voeren we de volgende ontwikkelingen door:

1. Verdubbeling van het aantal Jeugdhandhavers
2. Pilot-aanpak veiligheidsbeleving
3. Actualisatie jeugdgroepenmethodiek
4. Inzet Halt-straft op jeugdoverlast hotspots
5. Aanpak ouders van overlastgevende jeugd
6. Aanpak drugscriminaliteit onder jongeren
7. Verbinding met aanpak radicalisering

Deze ontwikkelingen staan in onderstaande paragrafen nader toegelicht.

3.3.1 Verdubbeling van het aantal Jeugdhandhavers

De Jeugdhandhavers van Stadsbeheer hebben een belangrijke rol in de aanpak van de jeugdoverlast hotspots. Het team Jeugdhandhavers verdubbelt in 2015 in aantal tot in totaal 25 handhavers. De hotspots krijgen hierdoor een nóg intensievere aanpak.

3.3.2 Pilot-aanpak veiligheidsbeleving

De veiligheidsbeleving van bewoners ten opzichte van overlastgevende jeugd is een belangrijk aandachtspunt in de aanpak. In 2010 gaf 20% van de Rotterdammers aan vaak overlast te ervaren van groepen jongeren³. Dit percentage was in 2014 gestegen naar 21%. Ondanks de resultaten in de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit leidt dit dus niet tot een verbeterde veiligheidsbeleving. Daarom besteden we daar met dit programma extra aandacht aan.

Om te onderzoeken welke factoren van invloed zijn op de veiligheidsbeleving starten we een pilot in de aanpak van drie geselecteerde Beke-groepen. Voorjaar 2015 (april/mei) zijn in drie Rotterdamse wijken nieuwe Beke-groepen ontstaan. Bij de aanpak van deze groepen kijken we expliciet naar de impact van deze groepen op de veiligheidsbeleving van bewoners en ondernemers in de omgeving. Het betreft groepen van een verschillende orde: één hinderlijke groep en twee overlastgevende groepen die zich ook met criminele activiteiten bezig houden.

Voor elk van deze groepen zetten we interventies in gericht op de perceptie van buurtbewoners. We monitoren deze interventies om het effect ervan op de veiligheidsbeleving in beeld te krijgen.

3.3.3 Actualisatie jeugdgroepenmethodiek

Een belangrijk onderdeel in de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit is de aanpak van problematische jeugdgroepen volgens de Beke-methodiek. Vanuit het programma 'Grenzen stellen, richting geven' heeft in de Beke-methodiek een eerste doorontwikkeling plaatsgevonden. De aanpak van jeugdgroepen lijkt succes te hebben want het aantal jeugdgroepen is de afgelopen jaren behoorlijk teruggelopen. In de looptijd van het vorige programma (2012-2015) is het aantal problematische jeugdgroepen teruggebracht van 18 naar 14. In totaal zijn in deze periode 27 jeugdgroepen succesvol aangepakt.

Ondanks de daling in het aantal jeugdgroepen zijn diverse betrokken professionals van mening dat een deel van de jeugdproblematiek niet in kaart wordt gebracht of niet gezien wordt. Zien we wel alles? Is de focus niet teveel gericht op de aanpak van problematische jeugdgroepen? Groeperen jongeren zich minder zichtbaar op straat? Is door het gebruik van allerlei digitale communicatiemiddelen andersoortige groepsvorming aan de orde?

Aan de hand van een analyse in twee gebieden in de stad starten we in 2015 een onderzoek naar de omvang, aard en aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit en de eventuele 'witte vlekken' in dat beeld. Met de uitkomsten van dit onderzoek sturen we de identificatie en de aanpak van de problematische jeugd bij. Tegelijkertijd wordt op landelijk niveau een nieuw screeningsinstrument voor jeugdgroepen ontwikkeld, de groepsscan. Onder andere in Rotterdam wordt met deze nieuwe groepsscan geëxperimenteerd.

3.3.4 Inzet Halt-straft op jeugdoverlast hotspots

Een nieuwe ontwikkeling in de aanpak van de jeugdoverlast hotspots is de samenwerking met Halt Rotterdam-Rijnmond. In 2015 starten we een pilot waarbij we de inzet van de Halt-straft gericht verbinden met de overlastaanpak op een hotspot, waar het Stedelijk Team Jongerenwerk, de Jeugdhandhavers en de politie al samenwerken. Binnen deze pilot richten we ons specifiek op drie ontwikkelingen:

1. Intensiever inzetten van de Halt-straft in de aanpak van jeugdoverlast. Naast wijkagenten kunnen op de hotspots ook de Jeugdhandhavers op grond van hun BOA bevoegdheden verwijzen naar Halt.
2. Samen met het STJ en Halt Rotterdam-Rijnmond houden we in Feijenoord een proef met overlastgevende jongeren die hun Halt werkstraf uitvoeren in de wijk waar zij wonen. Indien de proef succesvol is rollen we deze stadsbreed uit.
3. We onderzoeken of het mogelijk is om de methodiek Halt-straft door te ontwikkelen. Dit is een ontwikkeling die op landelijk niveau plaatsvindt. Halt Rotterdam-Rijnmond en de gemeente Rotterdam trekken hierin

³ Dit percentage komt uit de Veiligheidsmonitor. De Veiligheidsmonitor is de veiligheidsenquête die 1x per 2 jaar onder +/- 15.000 Rotterdammers wordt afgenomen. Op basis van o.a. deze gegevens wordt de Veiligheidsindex opgesteld.

samen op. Doelstelling is om screening op eventuele problematiek en bijhorende toeleiding naar een sociale interventie als extra module toe te voegen aan de Halt-straft.

3.3.5 Aanpak ouders van overlastgevende jeugd

Met betrekking tot de ouders van overlastgevende jeugd maken we al gebruik van interventies in een vrijwillig kader. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een opvoedcursus. Vanuit dit programma leggen we de verbinding met het programma 'Kansrijk Opgroeien' binnen het integraal beleidskader jeugd waarin we de mogelijkheden in het ondersteunen van ouders van overlastgevende jeugd onderzoeken. Daarnaast wordt in het strafproces bij criminele jongeren altijd ook de gezinssituatie meegenomen. Daarbij bestaat de mogelijkheid om het beïnvloeden van de rol van de ouders mee te nemen in de gerechtelijke uitspraak.

Ook betrekken we de ouders bij de aanpak van overlastgevende jeugd via de methodiek van de Laatste Kans Aanpak. Deze aanpak is een vertaling naar de Rotterdamse situatie van de Self Referral Session uit Schotland⁴. Met de Laatste Kans Aanpak worden ouders en het (familie)netwerk van overlastgevende en criminele jongeren actief geconfronteerd met het gedrag van hun kinderen. Tevens worden ouders en het netwerk mededragers gemaakt van het laten slagen van een hulptraject en zo het ongewenste gedrag te doorbreken. De ervaring met de Laatste Kans Aanpak laat zien dat het betrekken van ouders en het netwerk helpt bij het succesvol afronden van een hulptraject waardoor ook het gedrag van de jongere positief verandert.

Op de ouders van overlastgevende jeugd die geen gebruik willen maken van een helpende hand in de vorm van opvoedingsondersteuning passen we een repressieve maatregel toe. In samenwerking met woningcorporaties onderzoeken we de mogelijkheden om ouders aansprakelijk te stellen wanneer hun kinderen met overlastgevend of crimineel gedrag de wijkveiligheid negatief beïnvloeden. Als ouders geen zichtbare inspanning plegen om het gedrag van hun kinderen te stoppen en bovendien de aangeboden hulp of ondersteuning weigeren, gaan we samen met woningcorporaties proberen om via de huurovereenkomst met de woningcorporatie de ouders voor het negatieve gedrag aansprakelijk te stellen. Een uiterste mogelijkheid is om de huurovereenkomst te ontbinden.

3.3.6 Aanpak drugscriminaliteit onder jongeren

Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit kan ook betrekking hebben op drugsoverlast of drugscriminaliteit en dat kan weer leiden tot ondermijnende criminaliteit. Ondermijnende criminaliteit tast niet alleen het opvoedingsklimaat in de wijken aan, maar ook de onderliggende maatschap-

pelijke structuren.

Personen die met ondermijnende criminaliteit zoals drugshandel bezig zijn, zijn soms ook in de wijk actief zijn op een jeugdoverlast hotspot of in een Beke-groep. Het in beeld krijgen en aanpakken van jongeren op een hotspot of in een Beke-groep helpt ook om achterliggende structuren in de drugscriminaliteit bloot te leggen.

In de jeugdoverlast hotspots waar ook sprake is van drugsoverlast en drugscriminaliteit maken we de verbinding met de stedelijke aanpak van drugscriminelen. Enerzijds door in de wijk de sleutelfiguren in de drugscriminaliteit hard aan te pakken. Anderzijds door de criminele carrière van startende drugsrunners in een zo vroeg mogelijk stadium te onderbreken. Om deze carrière zo vroeg mogelijk te onderbreken richten we ons samen met de partners in de hotspot aanpak op deze drugsrunners.

We brengen binnen de hotspot het netwerk van de drugscriminelen in beeld, waaronder de drugsrunners. Door de aanpak van drugscriminaliteit te koppelen aan de hotspot aanpak van jeugdoverlast brengen we de focus aan die nodig is voor een effectieve integrale aanpak.

3.3.7 Verbinding met aanpak radicalisering

April 2015 is het programma 'Rotterdamse aanpak radicalisering' 2015-2018 vastgesteld. Dit programma heeft vier actielijnen:

1. Tegengaan van polarisatie en voorkomen van maatschappelijke spanningen
2. Preventie
3. Signalering en training
4. Persoonsgerichte aanpak

Daar waar blijkt dat een overlap bestaat in de doelgroep van het programma 'Rotterdamse aanpak radicalisering' en de doelgroep van dit programma leggen we de verbinding tussen de aanpakken in beide programma's. Met betrekking tot dit programma betekent dat concreet in ieder geval het volgende:

- De professionals die de 'ogen en oren van de straat' vormen krijgen een intensieve training over het onderwerp radicalisering. Doel is dat deze professionals het proces van radicalisering al in een vroeg stadium kunnen herkennen. Onder andere lokale jongerenwerkers, het STJ en de Jeugdhandhavers krijgen deze training.
- Nieuw is het casuoverleg in het Veiligheidshuis voor radicaliserende personen. Hieraan nemen alle relevante ketenpartners deel en krijgen de 'zwaardere' radicaliserende personen een integrale aanpak. Doel is het tegengaan van verdere radicalisering en het voorkomen van uitreizen. Het Veiligheidshuis werkt altijd systeemgericht. Dat betekent dat broertjes, zusjes en ouders ook altijd een onderdeel zijn van het integrale plan van aanpak op een persoon.

⁴ De Self Referral Session is toegelicht in het programma 'Grenzen stellen, richting geven' 2012-2015.

3.4 Verbinding repressieve en preventieve aanpak jeugd

Uit de aanpak van overlastgevende en criminele jongeren blijkt dat deze jongeren vaak eerder al problemen hebben gehad zoals op school of thuis. Een analyse van de doelgroep van de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit geeft veel inzicht in welke preventieve aanpakken op een eerder moment succesvol hadden kunnen zijn. De professionals in de wijk krijgen hierdoor een goed beeld van de mogelijkheden om op een eerder moment, voordat jongeren afglijden naar slecht gedrag, een preventieve aanpak in te zetten.

Om de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit zo effectief mogelijk te maken streven we naar een goede verbinding tussen de repressieve en preventieve aanpak van jeugd. Dit programma is daarom één van de onderdelen van het integrale beleidskader jeugd 'Rotterdam Groeit'. Binnen het integrale beleidskader zoeken we vanuit dit programma ten eerste de samenwerking met het programma Risicojongeren. Het programma Risicojongeren richt zich op de groep jongeren die een verhoogd risico heeft om zonder startkwalificatie het onderwijs te verlaten of na het verlaten van de school geen werk te vinden. Doelstelling is dat informatie uit de repressieve aanpak als input dient voor het formuleren en inzetten van een preventieve aanpak. De intentie is om met deze 'feedback loop' de samenwerking tussen beide programma's te versterken.

Ook zoeken we vanuit dit programma de samenwerking met het programma Kansrijk Opgroeien. Het programma Kansrijk Opgroeien heeft als doel om de omgeving waarin jongeren opgroeien veiliger, kansrijker en gezonder te maken. Het programma Kansrijk Opgroeien versterkt de wijknetwerken en zet een integrale wijkprogrammering neer gericht op beschermende factoren voor opgroeiende jongeren.

In de verbinding tussen de repressieve en preventieve aanpak krijgt de doelgroep LVB (licht verstandelijke beperking) extra aandacht. Jongeren met LVB komen bovengemiddeld vaak terug in overlast- en criminaliteitsstatistieken. Bij het inzetten van een interventie is het van belang dat duidelijk is dat er sprake is van LVB-problematiek. Bij een jongere met LVB komt een reguliere interventie vaak niet 'aan'. Het is ten eerste dus nodig dat LVB-problematiek tijdig wordt geconstateerd. Ten tweede is het nodig dat een aanbod van hulpmaatregelen bestaat dat geschikt is voor de LVB doelgroep. Voor de LVB doelgroep 18-23 jaar bestaat vanuit het adolescentenstrafrecht de mogelijkheid om het jeugdstrafrecht toe te passen.

De verbinding tussen de repressieve en preventieve aanpak van jeugd realiseren we ook zoveel mogelijk op het niveau van het gebied en de wijk. Doelstelling is om in de keuze van jeugdoverlast hotspots de samenwerking te zoeken met het programma Risicojongeren en zo tot een gezamenlijke keuze voor hotspots risicojongeren & jeugdoverlast te komen. Door deze gezamenlijke focus te

leggen wordt juist ook op wijkniveau de verbinding tussen repressie en preventie gelegd.

Jeugd Interventie Team

In het gebied Feijenoord gaat binnenkort het Jeugd Interventie Team (JIT) van start. Het JIT bestaat uit jongeren die op vrijwillige basis als toezichthouders over straat lopen. De jongeren van het JIT komen zelf ook uit Feijenoord of uit de aangrenzende gebieden Charlois en IJsselmonde. Het project JIT heeft zowel voor de wijk als voor de jongeren van het JIT een positieve uitwerking.

Het JIT in de wijk

- stelt grenzen aan overlastgevend gedrag. Het JIT verbetert zo de veiligheid en leefbaarheid in de wijk en ook bij evenementen en activiteiten in de wijk.
- bemiddelt bij overlastmeldingen, verkleint de kloof tussen jong en oud in de wijk en verbetert door het creëren van een dialoog het veiligheidsgevoel bij bewoners en ondernemers.
- wordt ingezet op winkelstrips, de markt en in wijken met veel woninginbraken, waarbij het JIT zowel toezicht houdt als preventieve adviezen geeft aan bewoners en ondernemers.
- vergroot de aanspreekbaarheid van bepaalde (overlastgevende) jeugdgroepen vanwege de aansluiting op de leefwereld van deze jongeren.
- vergroot de participatie van jongeren in de wijk.

De jongeren in het JIT

- doen op deze manier leerzame werkervaring op en worden begeleid en getraind door wijkagenten, jongerenwerkers van het STJ en medewerkers van het project Cysteward.
- krijgen trainingen in bijvoorbeeld weerbaarheid, conflictantering en sociale vaardigheidsontwikkeling.

4. Projectmatige aanpak

Op het gebied van overlast en criminaliteit is er sprake van bepaalde doelgroepen of gebieden in de stad die vragen om extra focus en inzet. Bijvoorbeeld vanwege de grote maatschappelijke impact die het plegen van bepaalde delicten op de samenleving heeft. Of omdat de invloed van een groep criminele personen in een wijk zo groot is dat het opvoedingsklimaat hierdoor wordt geschaad en maatschappelijke structuren worden ondermijnd.

Bij jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit is de problematiek soms zo hardnekkig dat een gerichte aanpak met extra focus en inzet door gemeente en partners noodzakelijk is om de situatie te veranderen. In het kader hieronder staan drie aanpakken benoemd die recent van start zijn gegaan. De intentie is dit soort projectmatige aanpakken met extra focus en inzet in de looptijd van de programma te blijven ontwikkelen.

4.1 Aanpak Oud-Crooswijk

De wijk Oud-Crooswijk kijkt op het gebied van veiligheid en sociaal-economische factoren negatief af van het Rotterdamse gemiddelde. Dit negatieve beeld zien we ook terug in de cijfers over jeugd. In Oud-Crooswijk is sprake van veel jeugdoverlast en zijn er daarnaast veel voortijdig schoolverlaters en laag opgeleide jongeren. Deze laatste twee indicatoren zijn vaak een voorspeller van overlastgevend en crimineel gedrag. Daarom wordt in Oud-Crooswijk een integrale jeugdaanpak ontwikkeld.

Deze integrale aanpak is primair gericht op jeugd tot 23 jaar maar daarnaast ook op de context (gezin en omgeving). De aanpak vindt plaats vanuit de invalshoeken veiligheid, werkgelegenheid, onderwijs en zorg. De preventieve kant van de integrale aanpak is gericht op positieve gedragsverandering. Een maatregel is bijvoorbeeld het inzetten van jongerenwerk in het tegengaan van voortijdig schoolverlaten.

Vanuit de invalshoek veiligheid vindt een repressieve aanpak plaats. Hiervoor is het Kernteam Crooswijk opgezet. Het Kernteam zet onder voorzitterschap van de wethouder Veiligheid concrete acties in om de jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit aan te pakken. Wanneer het vanwege de urgentie van de problematiek nodig is wordt het Kernteam ook op andere jeugdoverlast hotspots ingezet. De aanpak in Oud-Crooswijk bestaat onder andere uit:

- Top 10 persoonsgerichte aanpak. De samenstelling van de Top 10 vindt plaats in nauwe samenwerking met de politie en OM. Bij de aanpak van deze Top 10 wordt gekeken welke maatregel vanuit handhaving, straf-, civiel- of bestuursrecht het meest effectief is.
- Een jeugdoverlast hotspot aanpak in Oud-Crooswijk.
- De aanpak van twee problematische jeugdgroepen in de wijk.

4.2 HIT-aanpak

De HIT-aanpak (High Impact Target) is gericht op de personen die minimaal één keer zijn veroordeeld voor het plegen van een HIC-delict (High Impact Crime): een overval, straatroof of woninginbraak. Deze delicten zijn als HIC-delict benoemd omdat zij een grote impact hebben op het slachtoffer, de wijk en de samenleving. Om die reden is de HIT-doelgroep een geprioriteerde doelgroep die een extra intensieve aanpak krijgt door politie, gemeente en (jeugd)reclassering, met het doel om recidive te voorkomen. De HIT-aanpak is een regionale aanpak die gecoördineerd wordt vanuit het Veiligheidshuis. Voor de borging van de aanpak High Impact Crimes ontwikkelt de gemeente Rotterdam in de komende tijd een apart programma.

De HIT-aanpak verloopt als volgt:

- In eerste instantie krijgt de HITter een huisbezoek (na detentie) of een bezoek in detentie door politie, gemeente en (jeugd)reclassering. De HITter krijgt bij dat bezoek enerzijds te horen dat hij (of zij) intensief in de gaten gehouden zal worden. Anderzijds krijgt de HITter bij dat bezoek de vraag of hij behoefte heeft aan een hulpverleningstraject.
- Het bezoek aan de HITter resulteert in een plan van aanpak dat in het Veiligheidshuis of op lokaal niveau wordt uitgevoerd. Indien aan de orde wordt de HITter naar een hulpverleningstraject begeleid.
- Indien de HITter niet recidiveert gaat hij na 3 jaar (leeftijdscategorie 18+) of 2 jaar (categorie 18-) van de HIT-lijst af. De HIT-aanpak is daarmee afgerond.

Eind 2014 bestond de HIT-lijst voor Rotterdam uit 306 personen⁵. Elke 3 maanden krijgt de HIT-lijst een update

5 Met een raadsbrief d.d. 26 april 2015 is de gemeenteraad geïnformeerd over de laatste stand van zaken in de HIC- en HIT-aanpak (kenmerk 15bb3123).

en krijgen de nieuwe HITters op de lijst een aanpak. Grofweg de helft van de HIT-lijst bestaat uit jongeren in de leeftijdscategorie tot 23 jaar. Daarmee is de HIT-aanpak een belangrijk onderdeel in de aanpak van jeugdcriminaliteit.

In het voorjaar van 2015 is een aanscherping in de aanpak van de jeugdige HITters (tot 23 jaar) aangekondigd. Deze aanscherping bestaat uit twee pilots die vanuit het Veiligheidshuis plaatsvinden:

- De Maatregel Inrichting Stelselmatige Daders (de ISD-maatregel) wordt bij verdachten tussen de 18 en 24 jaar regelmatig ingezet om het uitzichtloze patroon van vastzitten, vrijkomen en terugvallen binnen deze groep te doorbreken. De maatregel biedt mogelijkheden om ook voor een langere periode (twee jaar) te interveniëren op gedragsverandering.
- Minderjarige overvallers kunnen onder verscherpt elektronisch toezicht worden geplaatst. De achterliggende gedachte hierbij is dat elektronische controle juist bij deze doelgroep kan helpen om de slechte invloed van 'het gedetineerd zijn' te voorkomen, het leven te structureren en los te weken van 'foute' relaties.

Daarnaast is vanuit de HIT-aanpak in april 2015 het project Schoon Schip gestart. Dit project is bestemd voor mannen vanaf 18 jaar met een gemeentelijke WWB-uitkering, die al meerdere malen veroordeeld zijn voor met name HIC-delicten. Om de kans op recidive te verkleinen worden de deelnemers 32 uur per week aan het werk gezet. Onder begeleiding van oud-mariniërs voeren zij zware werkzaamheden uit in de buitenruimte, buiten de stad. Weigering aan het project deel te nemen of het niet voldoen aan de gestelde voorwaarden leidt tot korting op of stopzetting van de uitkering.

Doel van de werkplaats Riederlaan is:

- verbeteren van samenwerking tussen verschillende domeinen (sociaal, straf en zorg);
- het verbeteren van samenwerking tussen de verschillende niveau's (wijkniveau/gebiedsniveau en Veiligheidshuis);
- inzicht verkrijgen in het effect van ingezette interventies;
- versterken van het interventierepertoire van professionals.

4.3 Werkplaats Riederlaan

De Riederlaangroep bestaat uit een groep jongvolwassenen die al jarenlang in beeld zijn bij de overheid vanwege het veroorzaken van ernstige overlast en het plegen van criminaliteit. Veelal gaat het niet alleen om het betreffend individu, maar zijn ook andere gezinsleden en zelfs hele families overlastgevend en/of crimineel. Interventies die in de loop van de jaren hebben plaatsgevonden, zowel ingrijpen door justitie als zorginstellingen als gemeente, hebben onvoldoende resultaat opgeleverd.

Het project werkplaats Riederlaan richt zich op een klein aantal personen uit de Riederlaangroep en brengt daarvan in beeld welke interventies over de jaren door de overheid zijn ingezet. Ook wordt in beeld gebracht welke effecten deze interventies hebben gehad, zowel positief als neutraal en negatief. Ook wordt onderlinge afstemming van gepleegde interventies en regievoering onder de loep genomen.

5.

Sturen, monitoren en financiën

Sturen

De wethouder Veiligheid, Handhaving en Buitenruimte (VHB) is de bestuurlijke opdrachtgever van dit programma. De wethouder VHB zoekt binnen het College van B en W afstemming over de gemeentebrede inzet op jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. Tegelijkertijd zoekt de wethouder VHB de samenwerking met de externe partners over hun inzet binnen het programma.

De voortgang van het programma wordt periodiek teruggekoppeld in de Stuurgroep Veilig waarin ook politie en het OM vertegenwoordigd zijn. Andere externe partners worden hier ook voor uitgenodigd indien hun aanwezigheid gewenst is.

Monitoren

De gemeenteraad wordt elke twee jaar geïnformeerd over de voortgang van het programma. Het gaat dan om de inzet die is gepleegd, maar ook om de resultaten en knelpunten in de uitvoering.

De gebiedsanalyses en wijkprofielen die de gemeente Rotterdam periodiek opstelt zijn een belangrijke bron om informatiegestuurd te werken. Deze informatie helpt om focus aan te brengen in de aanpak en om ontwikkelingen op het gebied van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit in beeld te brengen.

Financiën

Begroting programma 'Stok achter de deur' 2015-2018

Persoonsgerichte aanpak	€170.000
Wijkgerichte aanpak	€112.500
Stedelijk Team Jongerenwerk	€ 2.250.000
Totaal	€2.532.500*

* gebaseerd op beschikbare budgetten 2015

